

> Retouradres Postbus 20011 2500 EA Den Haag

De president van de Algemene Rekenkamer
Postbus 20015
2500 EA Den Haag

Directie FEZ

Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Kenmerk
2020-0000232769

Uw kenmerk

Datum 29 april 2020
Betreft Reactie op de resultaten van het verantwoordingsonderzoek
2019 HIV

Geachte heer Visser,

Hierbij stuur ik u, mede namens de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, mijn reactie op de voorlopige uitkomsten van uw Verantwoordingsonderzoek 2019 bij Koninkrijksrelaties, begrotingshoofdstuk IV van de rijksbegroting. Met belangstelling heb ik kennisgenomen van uw conceptrapport waarin u oordeelt over de financiële informatie en de totstandkoming van de beleids- en bedrijfsvoeringsinformatie in het jaarverslag en de kwaliteit van de bedrijfsvoering. Graag reageer ik op de door u geconstateerde onvolkomenheid en ga ik in op uw aanbevelingen ten aanzien van de bedrijfsvoering en beleidsresultaten.

Informatiebeveiliging Rijksdienst Caribisch Nederland

U constateert dat er op het gebied van informatiebeveiliging in 2019 voor SSO-CN sprake is geweest van een verbetering, maar dat verdere verbetering mogelijk en noodzakelijk is. U heeft daarvoor een aantal onderwerpen genoemd. Alvorens daarop in te gaan wil ik benadrukken dat in 2019 door SSO-CN hard doorgewerkt is aan het verder verbeteren van de informatiebeveiliging. De urgente risico's die er waren met betrekking tot beveiliging van netwerk en systemen zijn weggenomen. Verdere verbeteringen zijn ondergebracht in projecten en de reguliere PDCA-cyclus. Het vervolgplan is vertaald naar verbeteringen die projectmatig opgepakt worden. Ook wil ik benadrukken dat, ondanks alle energie die in het verbeterproces is gestopt en de resultaten die zijn geboekt, de specifieke Caribische context onvermijdelijk beperkingen blijft stellen. Dit uit zich onder meer in problemen bij het werven en vasthouden van gekwalificeerd personeel.

Informatiebeveiligingsdoelstellingen

Binnen SSO-CN is een gebruikerstafel actief waar met dienstafnemers gesproken wordt over gemeenschappelijke eisen en wensen. Specifiek voor informatiebeveiliging is in 2019 begonnen om te inventariseren welke behoeften er zijn binnen RCN. In 2020 wordt dit verder gecontinueerd.

SSO-CN herkent zichzelf daarmee dus niet in het beeld dat het zijn positie als schakel in de informatiebeveiliging keten niet onderkent. Daarnaast is sinds begin dit jaar al een accountmanagement organisatie actief geworden om beter inzicht te krijgen in de gebruikerswensen van de dienstonderdelen. Hiermee versterkt SSO-CN zijn positie als schakel in de generieke dienstverlening en kunnen afspraken en verantwoordelijkheden inzichtelijk gemaakt en vastgelegd worden.

ICT-voorzieningen

SSO CN is reeds gestart met het voeren van de eerste gesprekken met enkele grote diensten die aangegeven hebben behoefte te hebben aan langere termijn ICT-beleid. Doel hiervan is in kaart te brengen welke behoefte er is aan gemeenschappelijk informatiebeleid op de middellange en lange termijn en welke concrete ontwikkelingen gemeenschappelijk vorm gegeven kunnen worden. Het resultaat van deze inventarisatie zal vormgegeven worden in een Basisdocument Informatiemanagement RCN, waarin de gezamenlijke ideeën en mogelijke ontwikkelingen van de initiators zullen worden aangegeven. Ter ondersteuning van SSO-ICT bij het inrichten van de gewenste ICT-ontwikkelcapaciteit, wordt op dit moment onderzocht welke samenwerkingsvormen er binnen de rijksoverheid mogelijk zijn. Hiervoor bevinden gesprekken zich in een voorbereidende fase.

Risicobeheersing

Jaarlijks brengt SSO-CN de risico's in kaart. In 2020 zal door het nader analyseren van risico's en het inrichten van een controlestructuur verder invulling gegeven worden aan het inzichtelijk maken van de risico's. Daarnaast bevindt SSO-CN zich in de afrondende fase om afspraken te maken over het inrichten van de noodzakelijke monitoring en control. Hierbij geldt als uitgangspunt dat het BZK-beleid gevolgd wordt.

In samenspraak tussen beleidsadviseurs, SSO-ICT Dienstverlening en de CISO zal nader invulling gegeven worden hoe de taken en verantwoordelijkheden benoemd en verdeeld moeten worden zodat hier voldoende eerste en tweedelijns controle op uitgevoerd kan worden. De informatiebeveiliging control resultaten worden besproken in het in 2019 gevormde Security Board. De projecten en projectresultaten worden op MT-niveau besproken en voorzien van besluiten van het MT. Op beide vindt sturing op verbeteringen plaats.

Personeelsbeleid Rijksdienst Caribisch Nederland

U geeft aan dat er slechts in beperkte mate vooruitgang is geboekt ten aanzien van een gezamenlijke aanpak van het personeelsbeleid. Dit beeld herken ik niet. Er is door RCN op vele fronten vooruitgang geboekt. RCN heeft meerdere richtlijnen opgesteld om wet- en regelgeving te verduidelijken en heeft in overleg met de vakbonden diverse regelingen opgesteld. RCN sluit nu bijvoorbeeld aan bij het functiegebouw Rijk en medewerkers zijn nu in staat om verlof te sparen en/of te (ver)kopen. Echter kent elk onderwerp zijn eigen vorm en instrumentarium en zijn eigen besluitvormingsproces, inclusief de betrokkenheid van de vakbonden in deze. De praktische implementatie van het personeelsbeleid (bijvoorbeeld het opstellen van handleidingen) kan voortvarend worden ingevuld, maar bij andere

Datum

29 april 2020

Kenmerk

2020-0000232769

onderdelen van het personeelsbeleid is de voortgang in de besluitvorming afhankelijk van consensus met de vakbonden. Alle onderwerpen zijn van toepassing op alle ministeries werkzaam in Caribisch Nederland en worden dus ook gezamenlijk ontwikkeld.

Het doorbreken van de verkokerde aansturing van de uitvoerende units staat mijns inziens los van de ontwikkeling van het personeelsbeleid. Elk diensthoofd rapporteert en legt verantwoording af aan van zijn of haar eigen ministerie. Het draagvlak van deze diensthoofden is essentieel voor de uitvoering van het personeelsbeleid, aangezien zij zijn aangesteld voor de uitvoering van hun primaire proces. Wanneer een diensthoofd besluit om geen uitvoering te geven aan het beleid, heeft RCN, de formeel werkgever, geen hiërarchische positie om ze hierop aan te spreken. Dit staat echter de verdere ontwikkeling van het personeelsbeleid niet in de weg.

Financieel beheer en toezicht BES-eilanden

Uw aanbeveling om werk te maken van het opstellen van gedifferentieerde normen voor het financieel beheer herken ik. Bonaire, Sint-Eustatius en Saba verkeren elk in een andere fase als het gaat om het op orde brengen van het financieel beheer. Ook de wijze waarop de bestuurscolleges en eilandsraden invulling geven aan hun eigen verantwoordelijkheden op dit gebied, verschilt. Zoals ik heb aangegeven in de kabinetsreactie op de voorlichting van de Raad van State en het Interdepartementaal Beleidsonderzoek Koninkrijksrelaties biedt de huidige wetgeving onvoldoende handvatten om aan te sluiten bij de specifieke situatie en behoeften van de drie eilanden. Ik onderzoek daarom momenteel de mogelijkheid om gedifferentieerde normen voor onder andere het financieel beheer in de Wet financiën openbare lichamen Bonaire, Sint-Eustatius en Saba op te nemen. Zonder wetwijziging ontbreekt immers een juridische basis voor het hanteren van nieuwe, gedifferentieerde normen.

Financieel beheer en toezicht op de landen Aruba, Curaçao en Sint-Maarten

Ik deel uw conclusies dat de (tijdelijke) toezichtconstructies die in 2010 in consensus zijn ingericht, onvoldoende effectief blijken te zijn geweest om vanuit de verantwoordelijkheid die de autonome landen zelf hebben te komen tot begrotingen die structureel voldoen aan de afgesproken normen. Evenmin heeft het ertoe geleid dat de landen de kwaliteit van het financieel beheer substantieel hebben verbeterd. Momenteel beziet het kabinet in het licht van de huidige COVID-19 pandemie en de daaropvolgende tranches liquiditeitssteun hoe het economisch weerstandsvermogen op de korte en middellange termijn met structurele hervormingen kan worden vergroot. Daarbij moet ook het financieel-economisch beleid (inclusief het begrotingsbeleid en het financieel beheer) worden betrokken. Het kabinet is hierover momenteel in gesprek met de landen over de te stellen condities bij liquiditeitssteun.

Nederlandse bijdrage aan de wederopbouw van Sint-Maarten

Met betrekking tot de wederopbouw van Sint Maarten concludeert u dat inmiddels

Datum

29 april 2020

Kenmerk

2020-0000232769

steeds meer projecten in uitvoering worden genomen. In uw onderzoek heeft u specifiek gekeken naar het herstel van huizen en scholen. U concludeert daarover dat woningen noch scholen zijn voorbereid op het derde orkaanseizoen na Irma en doet de aanbeveling om via de Nederlandse vertegenwoordiger in de stuurgroep aan zowel Sint-Maarten als de Wereldbank te verzoeken prioriteit te geven aan deze projecten en over te gaan op een versnelde aanpak door aanpassing van de huidige processen. Hoewel ik niet voornemens ben structureel af te wijken van de procedures van de Wereldbank, die zijn er immers om de rechtmatigheid en doelmatigheid van de bestedingen te borgen, heeft het Nederlandse lid in de stuurgroep waar mogelijk aangedrongen op versnelde procedures en zal dat blijven doen. Vanuit die optiek is tijdens de eerste bijeenkomst van de stuurgroep in 2020 wederom door het Nederlandse lid bijzondere aandacht gevraagd voor het herstel van scholen, waarop dit project – tezamen met het herstel van shelters – tot prioriteit binnen het trustfonds is benoemd. Het herstel van huizen is al langer topprioriteit binnen het trustfonds. Ter ondersteuning hiervan heb ik vanaf juni 2019 een deskundige van mijn ministerie inzake woningbouw voor technische assistentie op Sint-Maarten ingezet.

Concreet betekende het besluit van de stuurgroep dat alle inzet gericht zou zijn op de ambitie om de scholen in de zomervakantie van 2020 te herstellen. In 2019 zijn voorbereidingen getroffen voor een zorgvuldige aanbesteding van dit project en deze was bijna klaar om gepubliceerd te worden. Zoals u zelf al aangeeft heeft de coronacrisis deze opgave echter niet eenvoudiger gemaakt. Door de totale lockdown op Sint-Maarten zijn alle constructiewerkzaamheden medio april 2020 stil komen te liggen. Dit betekent helaas dat de gestelde ambitie voor het herstel van scholen, namelijk voor het nieuwe schooljaar en orkaanseizoen gereed, inmiddels definitief buiten bereik is geraakt.

Voor wat betreft het herstel van huizen geeft u aan dat voorafgaand aan het hersteltraject in kaart zou moeten worden gebracht of met de aanpak van de overheid van Sint-Maarten alle hulpbehoevende huishoudens de benodigde hulp ontvangen. Uiteraard is de ambitie om vanuit het trustfonds iedereen die hulp nodig heeft, deze hulp te bieden. Het identificeren van deze hulpbehoevende huishoudens is een verantwoordelijkheid van de overheid van Sint-Maarten en dit is een tijdrovende exercitie gebleken, onder andere door het ontbreken van betrouwbare data. Sint-Maarten heeft daarom gekozen voor een systeem waarbij eigenaren/bewoners van beschadigde woningen zich bij de overheid konden melden. Op basis van een onderzoek naar onder meer hun inkomen, de schade aan de woning en het eigenaarschap van de woning, kunnen zij vervolgens in aanmerking komen voor het nu lopende programma voor herstel van eigen woningen. Volgens het NRPB, de verantwoordelijke uitvoeringsorganisatie op Sint-Maarten, dekt dit programma inmiddels alle aanvragen af die op basis van de gestelde criteria zijn gehonoreerd. Het in beeld krijgen en beoordelen van alle huishoudens die hulp nodig hadden is echter wel bij uitstek één van de zaken geweest die na oprichting van het trustfonds veel tijd hebben gekost, en daarmee

Directie FEZ

Datum

29 april 2020

Kenmerk

2020-0000232769

één van de redenen dat het daadwerkelijke herstel van huizen langer op zich heeft laten wachten dan u en ik graag hadden gezien.

Een andere opmerking die ik wil maken betreffende het herstel van huizen gaat over de orkaanbestendigheid van de herstelde huizen. U geeft aan dat een "aanzienlijk deel" van de gerepareerde huizen niet orkaanbestendig is hersteld. Ik wil benadrukken dat het doel *Building Back Better* voorop staat bij de wederopbouw en dat de tot nu toe vanuit het trustfonds herstelde daken wel degelijk orkaanbestendig (categorie 5) zijn hersteld, conform de eisen die de Wereldbank hierbij hanteert. De huizen waarvoor niet gegarandeerd kan worden dat deze volledig orkaanbestendig gerepareerd zijn, zijn met name huizen die door het Rode Kruis met middelen uit hun inzamelingsactie zijn hersteld. Daarbij ging het namelijk vaak om huizen met bijvoorbeeld een zwakke fundering of zwakke muren. Ook voor deze huizen met een zwakke constructie heeft het Rode Kruis het dak steviger teruggebouwd dan het was, hoewel dit niet in alle gevallen orkaanbestendig is tot categorie 5. Ik heb overigens alle begrip voor deze afweging van het Rode Kruis tussen het (snel) helpen van mensen in nood en het realiseren van volledige orkaanbestendigheid. Temeer daar het Rode Kruis geconstateerd heeft dat de mensen van wie het huis gerepareerd is over het algemeen zeer tevreden waren. Dit is ook de reden dat in 2019 een overeenkomst onder het trustfonds is getekend voor een aanvullend project voor dakenherstel door het Rode Kruis.

Hoogachtend,

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

drs. K.H. Ollongren